

Besluit

Ons kenmerk : ACM/UIT/566226

Zaaknummer : ACM/21/050911

Tarievenbesluit Liander N.V. Elektriciteit 2022

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt als bedoeld in artikel 41c, eerste lid, Elektriciteitswet 1998

Muzenstraat 41 www.acm.nl
2511 WB Den Haag 070 722 20 00

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Achtergrond en systematiek	4
2.1	Achtergrond	4
2.2	Systematiek	4
3	Procedure voor de totstandkoming van dit besluit	5
4	Totstandkoming van de tarieven	6
4.1	Totale inkomsten exclusief tariefcorrecties	6
4.1.1	Toepassing van de wettelijke formule	6
4.1.2	Bijzondere investeringen en de verwerving van bestaande netten	7
4.1.3	Schatting inkoopkosten transport 2022	7
4.1.4	Conclusie	9
4.2	Tariefcorrecties	9
4.2.1	Correctie voor lokale heffingen	10
4.2.2	Correctie kosten Elaad	10
4.2.3	Correctie inkoopkosten transport 2020	11
4.2.4	Conclusie	12
4.3	Totale inkomsten inclusief tariefcorrecties	12
5	Beoordeling van het tarievenvoorstel	12
5.1	Toetsingskader	12
5.2	Beoordeling van het voorstel	13
5.3	Conclusie	13
6	Dictum	14
	Bijlage 1 – De rekenmodule voor het jaar 2022	15
	Bijlage 2 – De tarieven voor het jaar 2022	15
	Bijlage 3 – Tarieven gelijkstroomaansluitingen Lelystad	16
	Bijlage 4 – Relevante wettelijke bepalingen	17

1 Inleiding

1. De Autoriteit Consument en Markt (hierna: de ACM) stelt met dit besluit de tarieven vast die Liander N.V. (hierna: Liander) met ingang van 1 januari 2022 ten hoogste in rekening mag brengen voor het uitvoeren van haar wettelijke taken, zoals genoemd in artikel 16, eerste lid, met uitzondering van onderdeel p, van de Elektriciteitswet 1998 (hierna: E-wet). Dit zijn onder meer het in werking hebben en onderhouden van de netten, het waarborgen van veilig en betrouwbaar transport van elektriciteit en het verzorgen van aansluitingen.
2. In dit besluit licht de ACM eerst de achtergrond en systematiek van de tariefregulering toe (hoofdstuk 2), gevolgd door een beschrijving van de procedure voor de totstandkoming van dit besluit (hoofdstuk 3) en de totstandkoming van de tarieven (hoofdstuk 4). Vervolgens beoordeelt de ACM het tarievenvoorstel (hoofdstuk 5). Daarna stelt de ACM de tarieven vast in het dictum (hoofdstuk 6). Dit besluit bevat daarnaast vier bijlagen. Bijlage 1 betreft de rekenmodule waarmee de toegestane inkomsten voor het jaar 2022 worden berekend. In bijlage 2 zijn de tarieven voor het jaar 2022 opgenomen. Beide bijlagen zijn Excelbestanden die de ACM publiceert op www.acm.nl. In bijlage 3 zijn de tarieven voor de gelijkstroomaansluitingen waarvoor een ontheffing is verleend op grond van artikel 37a van de E-wet, apart opgenomen. Bijlage 4 bevat de relevante wettelijke bepalingen. De bijlagen bij dit besluit vormen een integraal onderdeel van dit besluit.
3. Tot slot wijst de ACM erop dat het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: HvJEU) op 2 september 2021 een uitspraak¹ heeft gedaan over de onafhankelijkheid die een nationale regulerende instantie (NRI), zoals de ACM, op basis van de Europese Elektriciteits- en Gasrichtlijnen moet hebben bij de vaststelling van de aansluit- en transporttarieven. Uit deze uitspraak blijkt dat de wetgever niet mag voorschrijven hoe een NRI invulling geeft aan deze bevoegdheid. Dit is aan de NRI. De ACM ziet in deze uitspraak geen aanleiding om bij de vaststelling van de tarieven in dit tarievenbesluit inhoudelijk af te wijken van bestaande regelgeving en de reguleringsmethode die de ACM op basis daarvan heeft ontwikkeld en in het methodebesluit en het x-factorbesluit heeft vastgelegd. Gelet hierop verwijst de ACM in dit tarievenbesluit net als in de tarievenbesluiten van voorgaande jaren voor de duidelijkheid naar wettelijke bepalingen. De ACM past deze voorschriften uit eigen beweging toe binnen haar tariefregulering.
4. Meer in het bijzonder merkt de ACM in dit verband op dat in de tarieven die de ACM vaststelt, de kosten zijn verdisconteerd van de volumekortingen voor de energie-intensieve industrie die de netbeheerder op basis van artikel 29, eerste lid, van de E-wet heeft toegepast. Gelet op de in het vorige randnummer genoemde Hof-uitspraak zal de ACM in 2022 een onderzoek starten naar de vraag of het blijven toepassen van deze kortingen ook in de toekomst wenselijk en mogelijk is. Daarover zal de ACM op basis van dit onderzoek bij de tariefbesluiten voor volgend jaar een besluit nemen.

¹ HvJ EU 2 september 2021, ECLI:EU:C:2021:662.

2 Achtergrond en systematiek

2.1 Achtergrond

5. Elektriciteit wordt getransporteerd via elektriciteitsnetten. De netbeheerder voert wettelijke taken uit voor het door hem beheerde net. Het gaat het om de taken zoals neergelegd in artikel 16, eerste lid, met uitzondering van onderdeel p, van de E-wet. Liander voert deze taken uit op een regionaal elektriciteitsnet. Deze netbeheerder heeft een wettelijk monopolie. Om ervoor te zorgen dat de afnemer niet teveel betaalt, stelt de ACM de tarieven vast die Liander ten hoogste in rekening mag brengen voor de hierboven genoemde wettelijke taken (hierna gezamenlijk: aansluit- en transporttarieven). Met dit besluit stelt de ACM de aansluit- en transporttarieven vast voor Liander voor het jaar 2022.

2.2 Systematiek

6. De aansluit- en transporttarieven komen als volgt tot stand. Allereerst stelt de ACM de methode van regulering voor de regionale netbeheerders vast in een methodebesluit. De ACM heeft de methode van regulering voor de periode 2022-2026 voor de regionale netbeheerders elektriciteit vastgesteld in het besluit van 16 september 2021.² Het methodebesluit is van toepassing op dit tarievenbesluit. Met de methode van regulering beoogt de ACM de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de doelmatige kwaliteit van de uitvoering van deze taken te bevorderen (artikel 41, eerste lid, van de E-wet). De ACM stelt de verwachte efficiënte kosten inclusief een redelijk rendement dat in het economisch verkeer gebruikelijk is vast. Daarbij is het van belang dat een netbeheerder voldoende ruimte heeft om te investeren in (i) doelmatige transportkwaliteit, (ii) voorzieningszekerheid en (iii) duurzaamheid.³
7. Op basis van het methodebesluit worden de x-factor, q-factor en rekenvolumina vastgesteld. Dit gebeurt voor iedere netbeheerder afzonderlijk. Voor Liander zijn de x-factor, q-factor en rekenvolumina voor de reguleringsperiode 2022-2026 vastgesteld bij besluit van 16 september 2021 (hierna: het x-factorbesluit).⁴
8. Om de tarieven vast te stellen, berekent de ACM eerst de totale inkomsten exclusief tariefcorrecties. Deze worden berekend met de formule uit artikel 41b, eerste lid onderdeel d, van de E-wet en de relevante toevoegingen als bedoeld in artikel 41b, eerste en tweede lid, van de E-wet. Vervolgens bepaalt de ACM welke tariefcorrecties hierop moeten worden aangebracht om zo tot de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties te komen.
9. De totale inkomsten inclusief tariefcorrecties zijn de inkomsten die de netbeheerder op basis van de rekenvolumina maximaal met de transport- en aansluittarieven mag verdienen. De netbeheerder moet op grond van artikel 41b, eerste lid, van de E-wet, een voorstel voor deze tarieven indienen. De ACM beoordeelt dit tarievenvoorstel en stelt vervolgens de tarieven vast.
10. Voor een uitgebreide toelichting van de systematiek en de samenhang tussen de bovengenoemde besluiten verwijst de ACM naar hoofdstuk 3 van het methodebesluit.

² Besluit van 16 september 2021, met kenmerk ACM/UIT/556547 en zaaknummer ACM/19/035349.

³ Besluit van 16 september 2021, met kenmerk ACM/UIT/556547 en zaaknummer ACM/19/035349, randnummer 37.

⁴ Besluit van 16 september 2021, met kenmerk ACM/UIT/561595 en zaaknummer ACM/21/053165.

3 Procedure voor de totstandkoming van dit besluit

11. De regionale netbeheerders dienen vóór 1 oktober een tarievenvoorstel aan de ACM te sturen, conform artikel 41b, eerste lid, van de E-wet. Per brief van 24 augustus 2021 heeft de ACM aan alle netbeheerders aangegeven dat vanwege het later vaststellen van de methodebesluiten en de x-factorbesluiten, netbeheerders uitstel hebben gekregen voor het indienen van het tarievenvoorstel 2022 tot uiterlijk 15 oktober 2021.
12. Veel van de gegevens die de ACM gebruikt voor het berekenen van de (correcties op de) inkomsten van Liander komen uit de reguleringsdata die Liander jaarlijks aan de ACM verstrekt. De ACM heeft de reguleringsdata van het jaar 2020 ontvangen op 22 juli 2021 voor het vaststellen van dit besluit is de ACM onder meer van deze gegevens uitgegaan.
13. De ACM heeft op 8 juli 2021 en 23 september 2021 informele bijeenkomsten met alle regionale netbeheerders georganiseerd. Tijdens de bijeenkomsten zijn de berekening van de totale inkomsten en de correcties voor het jaar 2022 besproken.
14. De ACM heeft op 23 augustus 2021 een concept rekenmodule van de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties naar de netbeheerders toegestuurd. Deze module is een Excelbestand waarin voor iedere netbeheerder de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties worden berekend. De ACM heeft alle regionale netbeheerders in de gelegenheid gesteld om tot en met 24 september 2021 te reageren op de concept rekenmodule.
15. Op 21 september 2021 heeft de ACM een gewijzigd concept rekenmodule naar de netbeheerders toegestuurd. De ACM heeft alle regionale netbeheerders in de gelegenheid gesteld om tot en met 24 september 2021 te reageren op de concept rekenmodule.
16. Op 4 oktober 2021 heeft de ACM de definitieve rekenmodule aan de netbeheerders gestuurd. Op dezelfde datum heeft de ACM een tarievenmodule aan Liander gestuurd ten behoeve van het indienen van het tarievenvoorstel. De tarievenmodule is een Excelbestand waarin de netbeheerder de voorgestelde tarieven kan invullen. De ACM heeft Liander verzocht de tarievenmodule in te vullen conform de invulinstructie.
17. Op 5 oktober 2021 heeft de ACM een aangepaste rekenmodule Liander gestuurd ten behoeve van het indienen van het tarievenvoorstel.
18. Op 15 oktober 2021 heeft de ACM het eerste tarievenvoorstel van Liander ontvangen. De ACM heeft het tarievenvoorstel op 21 oktober 2021 gepubliceerd op haar website (www.acm.nl), waarbij bedrijfsvertrouwelijke gegevens onleesbaar zijn gemaakt.
19. De ACM heeft belanghebbenden in de gelegenheid gesteld een reactie te geven, ten behoeve van de vaststelling van de tarieven. De ACM heeft daartoe geen reacties ontvangen.
20. De ACM heeft op 21 oktober 2021 vragen gesteld aan Liander naar aanleiding van haar tarievenvoorstel. Op 26 oktober 2021 heeft de ACM antwoorden ontvangen op deze vragen.

21. De ACM heeft op 3 november 2021 Liander verzocht een nieuw tarievenvoorstel in te dienen omdat het tarievenvoorstel niet voldoet aan de hieraan gestelde vereisten. Op 8 november 2021 heeft de ACM een herzien voorstel ontvangen dat wel aan de vereisten voldoet.

4 Totstandkoming van de tarieven

22. De tarieven die de ACM vaststelt komen tot stand in vier stappen. De eerste stap betreft de berekening van de totale inkomsten exclusief tariefcorrecties (paragraaf 4.1). Daarop volgt de tweede stap: de berekening van de hoogte van de tariefcorrecties (paragraaf 4.2). De derde stap betreft de vaststelling van de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties (paragraaf 4.3). Een cijfermatige uitwerking van de berekening van de totale inkomsten inclusief correcties staat in bijlage 1 bij dit besluit. De tarieven zijn te vinden in bijlage 2 bij dit besluit.

4.1 Totale inkomsten exclusief tariefcorrecties

23. De begininkomsten exclusief inkoopkosten transport van Liander voor 2021 zijn het startpunt voor de berekening van de inkomsten exclusief correcties voor 2022. Deze inkomsten exclusief tariefcorrecties bestaan uit:
- de toepassing van de wettelijke formule (artikel 41b, eerste lid, onderdeel d, van de E-wet);
 - de doelmatige kosten en investeringen (artikel 41b, eerste lid, onderdeel e, van de E-wet);
 - de doelmatige kosten voor een verwerving van een bestaand net (artikel 41b, eerste lid, onderdeel g, van de E-wet);
 - een schatting van de inkoopkosten transport in het jaar 2022 (artikel 41b, tweede lid, eerste volzin, van de E-wet).

4.1.1 Toepassing van de wettelijke formule

24. De wettelijke formule in artikel 41b, eerste lid, onderdeel d, van de E-wet luidt als volgt:

$$TI_t = \left(1 + \frac{cpi - x + q}{100} \right) TI_{t-1}$$

waarbij

TI_t de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar t , te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in jaar t en het op basis van artikel 41a, eerste lid, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

TI_{t-1} de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar voorafgaande aan het jaar t , te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in jaar $t-1$ en het op basis van artikel 41a, eerste lid, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

cpi de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex (alle huishoudens), berekend uit het quotiënt van deze prijsindex, gepubliceerd in de vierde maand voorafgaande aan het jaar t , en van deze prijsindex, gepubliceerd in de zestiende maand voorafgaande aan het jaar t , zoals deze maandelijks wordt vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek;

x de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering;

q de kwaliteitsterm, die de aanpassing van de tarieven in verband met de geleverde kwaliteit aangeeft;

25. De ACM berekent de totale inkomsten uit de tarieven van het voorafgaande jaar in bijlage 1 van dit besluit. Voor de toepassing van de wettelijke formule gaat de ACM uit van begininkomsten exclusief tariefcorrecties en zonder de schatting voor de inkoopkosten transport voor het jaar 2021. Uit de berekening volgt dat deze totale inkomsten 2021 EUR 834.227.854 bedragen. Dit is TI_{t-1} zoals bedoeld in randnummer 24.
26. De ACM baseert zich op de meest recente gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (hierna: CBS) voor de bepaling van de hoogte van de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex. De hoogte van de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex die de ACM hanteert voor het jaar 2022 bedraagt 2,4%.
27. De ACM heeft de x-factor en de q-factor voor de periode 2022-2026 vastgesteld in het x-factorbesluit. De x-factor voor Liander is vastgesteld op 0,77 per jaar. De q-factor is vastgesteld op minus 0,05 per jaar.
28. Uit de wettelijke formule volgt de totale inkomsten voor Liander exclusief tariefcorrecties. Deze bedragen EUR 847.408.654 voor het jaar 2022.

4.1.2 Bijzondere investeringen en de verwerving van bestaande netten

29. De ACM heeft Liander verzocht de gemaakte doelmatige kosten voor bijzondere investeringen (artikel 41b, eerste lid, onderdeel e, van de E-wet) en de gemaakte doelmatige kosten voor de verwerving van een bestaand net (artikel 41b, eerste lid, onderdeel g, van de E-wet) op te geven. Liander heeft hiervan geen opgave gedaan.

4.1.3 Schatting inkoopkosten transport 2022

30. De ACM maakt een schatting van de inkoopkosten van de regionale netbeheerders bij andere netbeheerders (artikel 41b, tweede lid, van de E-wet). Dit behelst twee elementen. Ten eerste betreft de ACM de inkoopkosten transport niet in de toepassing van de wettelijke formule bij de vaststelling van de tarieven. Ten tweede verrekent de ACM het verschil tussen de ingeschatte kosten en de gerealiseerde kosten in een volgend jaar.
31. Het grootste deel van de inkoopkosten transport komt van de landelijke netbeheerder TenneT. De ACM past de wettelijke formule van artikel 41b, eerste lid, van de E-wet hier niet op toe.
32. De ACM schat de inkoopkosten transport voor 2022 in op basis van de onderstaande methodiek.

Berekeningsmethodiek schatting inkoopkosten transport 2022

33. Voor de reguleringsperiode 2022-2026 heeft de ACM bepaald dat de inkoopkosten transport jaarlijks in het tarievenbesluit worden geschat en toegevoegd aan de totale inkomsten per netbeheerder.⁵ De ACM schat de inkoopkosten transport voor 2022 door gebruik te maken van de

⁵ Besluit van 16 september 2021, met kenmerk ACM/UIT/556547 en zaaknummer ACM/19/035349, randnummers: 394 – 400.

tarieven van TenneT die bij de ACM bekend zijn ten tijde van het versturen van de rekenmodule ten behoeve van het indienen van het tarievenvoorstel.

34. Voor de schatting van de inkoopkosten transport voor 2022 voor Liander maakt de ACM gebruik van de tarievenvoorstellen van TenneT van 30 september 2021.
35. TenneT heeft op 30 september 2021 een tarievenvoorstel ingediend. TenneT heeft op 29 september 2021 aan de ACM gemeld dat haar kosten in de rest van 2021 en in het begin van 2022 op een veel hoger niveau zullen liggen dan eerder verwacht. Deze stijging heeft invloed op de hoogte van de verwachte totale inkomsten van TenneT in het jaar 2023. Dit leidt ertoe dat er van het jaar 2022 naar het jaar 2023 grote tariefschokken zullen plaatsvinden. Om alvast rekening te houden met deze tariefschokken heeft de ACM bij de publicatie van het tarievenbesluit van TenneT voor het jaar 2022 voorgesteld om geen veilinggelden in te zetten.⁶ De op 4 oktober 2021 aan de regionale netbeheerders verzonden rekenmodule ging nog wel uit van de inzet van veilinggelden en bevatte hierdoor een te lage inschatting van de inkoopkosten transport. Om die reden heeft de ACM op 5 oktober 2021 een rekenmodule verzonden aan de regionale netbeheerders met daarin aangepaste inkoopkosten transport bij TenneT.
36. Het doel van de methode voor de reguleringsperiode 2022-2026 is dat de tarieven in het tarievenbesluit van TenneT zo weinig mogelijk afwijken van de tarieven in het tarievenvoorstel van TenneT, zodat regionale netbeheerders geen hoge inkoopkosten voor hoeven te financieren. Naar aanleiding van de verwachte tariefstijgingen in 2022 en 2023 heeft de ACM besloten de voorgestelde tarieven van TenneT voor 2022 aan te passen. Op basis van deze aanpassing hebben de regionale netbeheerders hun tarievenvoorstellen ingediend. Het verschil tussen het tarievenvoorstel en het tarievenbesluit van TenneT wordt daarmee verkleind, waardoor regionale netbeheerders de hoge kosten in mindere mate voor hoeven te financieren.
37. De ACM berekent de schatting van de inkoopkosten transport 2022 als volgt:
 - 1) de volumes zoals opgegeven in de reguleringsdata in tabel 3B voor de peiljaren gehanteerd in het methodebesluit (2018-2020) worden gemiddeld om tot de geschatte inkoopvolumina 2022-2026 te komen;⁷
 - 2) deze volumes worden vermenigvuldigd met de bijbehorende tarieven uit het tarievenvoorstel van TenneT voor 2022;⁸
 - 3) het resultaat van deze vermenigvuldiging wordt per netbeheerder opgeteld bij de TI 2022 (zonder correcties, inclusief schatting voor inkoopkosten transport).
38. Daarnaast maakt de ACM ook een schatting van de inkoopkosten bij andere regionale netbeheerders. De ACM schat deze kosten op basis van de gemiddelde inkoopkosten in de jaren 2018, 2019 en 2020.
39. De totale geschatte inkoopkosten in het jaar 2022 voor Liander bedragen EUR 291.418.779. Dit bedrag wordt opgeteld bij de totale inkomsten in het jaar 2022.

⁶ Besluit van 25 november 2021 met kenmerk ACM/UIT/563796 en zaaknummer ACM/21/051831.

⁷ Dit is nodig omdat er in de x-factorberekening wordt gerekend met de totale kosten. De volumes voor inkoop zijn daarin niet gespecificeerd, maar liggen daar wel aan ten grondslag.

⁸ Hierop wordt geen aanpassing gedaan ten behoeve van het prijspeil omdat het een inschatting betreft voor 2022 op basis van informatie over 2022.

40. De nacalculatie inkoopkosten transport op basis van de gerealiseerde cijfers blijft noodzakelijk. Het verschil tussen de geschatte en gerealiseerde kosten wordt volledig meegenomen in de tarieven in een volgend jaar (artikel 41b, tweede lid, van de E-wet). In het geval van een tariefstijging of -daling van een bovenliggende netbeheerder in 2022 worden de gerealiseerde kosten betrokken bij de vaststelling van de totale inkomsten in 2024. Dat is het eerste moment waarop de ACM de realisatie kan betrekken in de tarieven.

4.1.4 Conclusie

41. Uit de wettelijke formule en de schatting van de inkoopkosten transport 2022 volgen de totale inkomsten voor Liander exclusief tariefcorrecties en inclusief geschatte inkoopkosten transport. Deze bedragen EUR 1.138.827.433 voor het jaar 2022.

4.2 Tariefcorrecties

42. De ACM kan de tarieven die in het jaar 2022 zullen gelden corrigeren. Dit doet de ACM door de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties te berekenen. Hiertoe berekent de ACM in deze paragraaf de som van de tariefcorrecties. Deze som voegt de ACM toe aan de totale inkomsten exclusief tariefcorrecties.

43. De ACM noemt in hoofdstuk 10 van het methodebesluit een aantal tariefcorrecties (artikel 41c, tweede lid, van de E-wet). De ACM past voor dit tarievenbesluit de volgende tariefcorrecties toe:

- a. Correctie voor lokale heffingen;
- b. Correctie kosten Elaad

44. De ACM past voor dit tarievenbesluit daarnaast de volgende specifieke tariefcorrectie toe (artikel 41b, tweede lid, van de E-wet):

- a. Inkoopkosten transport 2020.

45. De ACM zal met tariefcorrecties kosten of opbrengsten uit eerdere jaren verrekenen in de tarieven van het jaar 2022.

46. Als de ACM kosten of opbrengsten uit het jaar t vergoedt in de tarieven van het jaar $t+x$ wordt daarbij ook rekening gehouden met de financieringslasten of -baten die achteraf uit deze vergoeding volgen door toepassing van een heffingsrente. De heffingsrente is een vergoeding van gemiste rente. In voorgaande tarievenbesluiten maakte de ACM gebruik van de belastingrente als heffingsrente. Echter, voor de belastingrente wordt standaard een minimum waarde van 4% gehanteerd. De ACM acht dit percentage geen goede weerspiegeling van de financieringslasten. Dit percentage is namelijk duidelijk hoger dan de financieringslasten die netbeheerders/netgebruikers moeten maken. Bovendien is de belastingrente in 2020 in verband met de coronacrisis tijdelijk gelijkgesteld aan 0,01%. Ook deze gelijkstelling acht de ACM geen goede weerspiegeling van de financieringslasten. De ACM acht het onwenselijk dat nacalculaties effectief een verdienmodel dan wel kostenpost worden voor netbeheerders, zonder dat het afhangt van hun prestaties of efficiëntie. De ACM heeft daarom besloten om in het tarievenbesluit de wettelijke rente voor niet-handelstransacties als heffingsrente te hanteren.⁹ Evenals de

⁹ Hierbij doelt de ACM op de wettelijke rente, bedoeld in artikel 119 van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek.

belastingrente wordt de wettelijke rente vastgesteld op basis van de ECB-rente. Sinds 2015 staat de wettelijke rente voor niet-handelstransacties op 2%. Een en ander maakt dat de ACM een rente zonder een ondergrens van 4% beter vindt aansluiten bij de doelstellingen van regulering.

47. De wettelijke rente voor niet-handelstransacties wordt vanaf het tarievenbesluit 2022 gehanteerd als heffingsrente. Mede vanuit het oogpunt van rechtszekerheid worden de tarievenbesluiten uit eerdere jaren niet herzien. Nacalculaties in reeds genomen besluiten blijven dus ongemoeid.

4.2.1 Correctie voor lokale heffingen

48. De lokale heffingen betreffen een zogenaamd Objectieverbaar Regionaal Verschil (ORV). In het gewijzigd methodebesluit voor de regionale netbeheerders elektriciteit voor de reguleringsperiode 2017-2021 heeft de ACM aangegeven dat zij verschillen tussen schattingen en realisaties van de kosten voor lokale heffingen zal gaan nacalculeren.¹⁰ De ACM beschikt over de feitelijke kostengegevens van het jaar 2020. Het uitgangspunt bij de tariefcorrectie voor het ORV Lokale Heffingen is dat de ACM het verschil in inkomsten nacalculeert wanneer dit het gevolg is van afwijkingen tussen geschatte en feitelijke kostengegevens voor lokale heffingen (artikel 41c, tweede lid, onderdeel c, van de E-wet). De ACM corrigeert de totale inkomsten 2022, aangezien de feitelijke kosten afwijken van de geschatte kosten voor lokale heffingen in 2020.
49. De nacalculatie van het verschil tussen geschatte en feitelijke kostengegevens vindt plaats via een virtuele aanpassing van de x-factor. Om het nacalculatiebedrag te berekenen worden in de x-factorberekening voor de reguleringsperiode 2017-2021 de geschatte gegevens voor de lokale heffingen vervangen door de gerealiseerde gegevens over 2020. Hierbij wordt rekening gehouden met het verschil in prijspeil. Er wordt een virtuele x-factor berekend, die vervolgens gebruikt wordt om de totale inkomsten voor 2020 te berekenen wanneer reeds in voornoemde x-factorberekening de daadwerkelijk gerealiseerde kosten zouden zijn gebruikt. Het verschil tussen deze totale inkomsten en de totale inkomsten (exclusief correcties) die volgen uit de tarievenbesluiten voor 2020 leidt vervolgens tot de correctie die de ACM toepast op de totale inkomsten exclusief correcties voor het jaar 2022 voor lokale heffingen.
50. Voor 2020 leidt dit tot een verschil van EUR 37.618.132. Na toepassing van de wettelijke rente, resulteert dit in een correctie van EUR 39.137.904.

4.2.2 Correctie kosten Elaad

51. De ACM calculeert de kosten die de netbeheerders vergoeden aan Stichting ElaadNL (hierna: Elaad) na (artikel 41c, tweede lid, onderdeel b, van de E-wet). In 2017 heeft de ACM besloten de kosten Elaad niet mee te nemen als onderdeel van de OPEX in de reguleringsdata, omdat netbeheerders niet konden duiden waarom de activiteiten van Elaad tot de wettelijke taak van de netbeheerders behoren. In september 2020 hebben de netbeheerders per activiteit een nadere onderbouwing aangeleverd van de aard van de activiteiten, de relevantie van de activiteiten voor het uitvoeren van de wettelijke taken, en de daaraan gerelateerde kosten.
52. Voor het wel of niet opnemen van deze kosten in de reguleringsdata heeft de ACM drie afwegingen relevant geacht: (i) de opgenomen activiteit moet de wettelijke taak van de netbeheerder dienen, (ii)

¹⁰ Besluit van 25 januari 2019, met kenmerk ACM/UIT/505473 en zaaknummer ACM/18/033725.

de opgenomen activiteit mag geen marktversturende werking hebben en (iii) de netbeheerder moet voor de afzonderlijke activiteiten een kostentoerekening op kunnen geven voor de kosten die worden opgenomen in de reguleringsdata.

53. In het voorjaar van 2021 heeft de ACM op basis van de aanvullende onderbouwing van de netbeheerders besloten om het deel van de kosten Elaad dat onder de wettelijke taak van de netbeheerders valt, mee te nemen in de regulering. De activiteiten, en daarmee de kosten die voor nacalculatie in aanmerking komen, voldoen zowel aan punt één als twee. Daarnaast hebben de netbeheerders een kostentoerekening opgegeven, en voldoen zij daarmee ook aan punt drie.
54. De kosten Elaad worden nagecalculeerd op basis van de manier waarop deze kosten in het methodebesluit 2017-2021 tot uiting zouden zijn gekomen. De ACM neemt 2015 als peiljaar voor de schatting omdat de netbeheerders in de jaren 2013 en 2014 geen kosten maakten voor Elaad die in de Reguleringsdata terecht zouden zijn gekomen. Op basis van de kosten uit 2015 berekent de ACM de efficiënte kosten voor het begininkomsten jaar 2016 en het eindinkomsten jaar 2021, inclusief consumentenprijs index (CPI) en productiviteitsverandering (PV). Op basis van deze begin- en eindinkomsten bepaalt de ACM een x-factor, waarmee de ACM vervolgens de efficiënte kosten voor de jaren 2017 tot en met 2021 berekent inclusief CPI. Dit zijn de kosten die de ACM in het tarievenbesluit 2022 vergoedt. Voor 2022 leidt dit, na toepassing van de wettelijke rente, tot een nacalculatie van EUR 3.208.805.

4.2.3 Correctie inkoopkosten transport 2020

55. De ACM calculeert de inkoopkosten transport 2020 na (artikel 41b, tweede lid, van de E-wet).
56. Voor de totstandkoming van deze nacalculatie worden de gegevens op het blad 'Bijlage 1' van de x-factorberekening van de reguleringsperiode 2017-2021 netbeheerders elektriciteit gehanteerd.¹¹ Deze gegevens zijn op voorhand bekendgemaakt. Het hanteren van deze gegevens resulteert in een vereenvoudigde berekening die in de kern gelijk is aan de nacalculatie die in eerdere jaren werd toegepast. Hieronder geeft de ACM per stap aan hoe de nacalculatie wordt berekend.
57. Allereerst wordt berekend welke vergoeding de netbeheerders via de reguleringssystematiek al hebben ontvangen voor de inkoopkosten transport in het jaar 2020. De inkoopkosten transport waarmee eerder rekening is gehouden in de tarieven, volgen uit de x-factorberekening. Bij het bepalen van de vergoeding die de netbeheerders al hebben ontvangen, wordt rekening gehouden met volumeveranderingen. Tegenover een volumetoename staat immers al een vergoeding doordat de netbeheerder hogere inkomsten behaalt, die deels ook dienen ter dekking van inkoopkosten transport. De volumeverandering is het verschil tussen enerzijds de geschatte rekenvolumes voor het jaar 2020 en anderzijds gerealiseerde volumes over 2020. In beide gevallen wordt het volumenniveau vertaald naar de samengestelde output van de transportdienst.
58. Vervolgens wordt op grond van de reguleringsdata bepaald wat de hoogte van de daadwerkelijke inkoopkosten transport voor het jaar 2020 zijn. Het verschil tussen de al vergoede inkoopkosten en de werkelijke inkoopkosten over het jaar 2020 is het na te calculeren bedrag. Voor het jaar 2020 leidt dit tot een verschil van EUR 54.459.014. Na toepassing van de wettelijke rente, resulteert dit een correctie van EUR 56.659.158.

¹¹ Besluit van 17 augustus 2020, kenmerk ACM/UIT/540402 en zaaknummer ACM/20/038588.

4.2.4 Conclusie

59. Gelet op het bovenstaande komt de ACM op een bedrag van EUR 99.005.867 aan correcties voor het jaar 2022 voor Liander.

4.3 Totale inkomsten inclusief tariefcorrecties

60. In paragraaf 4.1.4 is uitgewerkt dat de totale inkomsten exclusief tariefcorrecties, inclusief inkoopkosten transport EUR 1.138.827.433 bedragen voor het jaar 2022. In paragraaf 4.2.4 is berekend dat de tariefcorrecties EUR 99.005.867 bedragen voor het jaar 2022. Opgeteld vormen deze de totale inkomsten inclusief tariefcorrecties, te weten EUR 1.237.833.300. Dit is het bedrag dat Liander in 2022 maximaal mag ontvangen. De onderstaande tabel bevat een samenvatting van de inkomsten en correcties. In bijlage 1 wordt de opbouw van deze inkomsten weergegeven.

Paragraaf	Omschrijving	Bedrag
4.1.1	Toepassing van de wettelijke formule	847.408.654
4.1.3	Toevoeging schatting inkoopkosten transport 2022	291.418.779
4.1.4	Totale inkomsten exclusief tariefcorrecties	1.138.827.433
4.2.1	Correctie voor lokale heffingen	39.137.904
4.2.2	Correctie kosten Elaad	3.208.805
4.2.3	Correctie inkoopkosten transport 2020	56.659.158
4.2.4	Totaal correcties	99.005.867
4.3	Totale inkomsten inclusief tariefcorrecties	1.237.833.300

5 Beoordeling van het tarievenvoorstel

61. In deze paragraaf beschrijft de ACM het proces van de beoordeling van de tarievenvoorstellen van de netbeheerders. De netbeheerder is bij zijn tarievenvoorstel uitgegaan van de E-wet en de Tarieencode elektriciteit. De ACM sluit daar in haar toetsing bij aan. Daartoe toetst de ACM het voorstel onder meer aan de Richtlijnen Controle Tarieven. Dit heeft de ACM bij het verzoek aan de netbeheerders om een voorstel in te dienen medegedeeld. Deze richtlijnen zien toe op de ontwikkeling van de tarieven voor iedere netbeheerder. De richtlijnen zijn terug te vinden in de op 21 oktober 2021 gepubliceerde tarievenvoorstellen.

62. Indien het voorstel voldoet aan de richtlijnen, stelt de ACM de tarieven vast conform het voorstel. Als het voorstel daar niet aan voldoet, zal de ACM de netbeheerder verzoeken een gewijzigd voorstel in te dienen. Indien het definitieve voorstel opnieuw niet aan de richtlijnen voldoet, heeft de ACM de mogelijkheid om zelf de hoogte van de tarieven te bepalen en deze vast te stellen.

5.1 Toetsingskader

63. Vanuit het principe van kostenoriëntatie vereist de ACM dat de tariefmutaties die afwijken van de gemiddeld verwachte tariefmutatie door de netbeheerder onderbouwd worden. Deze gemiddeld verwachte tariefmutatie, die per groep van tariefcategorieën kan verschillen, wordt gebaseerd op de toepassing van de x-factor, q-factor en de cumulatieve effecten van correcties op de tarieven

van 2022. Uit de kostenonderbouwing moet blijken dat een afwijking van de verwachte tariefmutatie noodzakelijk is om specifiek voor de betreffende afnamecategorie tot een meer kostengeoriënteerd tarief te komen. De ACM verzoekt in ieder geval om een kostenonderbouwing bij afwijkingen van meer dan vier procentpunt (positief of negatief) ten opzichte van de verwachte tariefmutatie.

64. In de tweede plaats beoordeelt de ACM de voorstellen op de door de netbeheerders voorgestelde deelmarktgrenzen. De ACM toetst of de deelmarktgrenzen voor zowel de transporttarieven als de aansluittarieven in overeenstemming zijn met de Tarieencode elektriciteit. De ACM kijkt verder naar de aanpassingen ten opzichte van de gehanteerde deelmarktgrenzen voor het jaar 2021.
65. Indien het voorstel voldoet aan de richtlijnen, stelt de ACM de tarieven vast conform het voorstel. Als het voorstel daar niet aan voldoet, kan de ACM zelf de hoogte van de tarieven bepalen en deze vaststellen. Met inachtneming van voornoemd toetsingskader heeft de ACM de individuele voorstellen getoetst.

5.2 Beoordeling van het voorstel

66. De ACM heeft het eerste voorstel van Liander van 15 oktober 2021 beoordeeld. De ACM heeft geconstateerd dat binnen de tariefcategorie kleinverbruikers (t/m 3*80A op LS) voor het capaciteitstarief van de subcategorie t/m 1*6A geschakeld niet alle decimalen zichtbaar zijn. Daarnaast heeft de ACM geconstateerd dat binnen het capaciteitstarief Afnemers HS max. 600uur per jaar de tariefdrager kW max per week afwijkt van de voorgeschreven vaste inkomstenverhouding van 18/52e uit de Tarieencode Elektriciteit (artikel 3.7.5.a). De ACM heeft Liander verzocht een tweede tarievenvoorstel in te dienen. Liander heeft op 26 oktober 2021 een tweede tarievenvoorstel en een onderbouwing ingediend.
67. De ACM heeft het tweede voorstel en de onderbouwing van 26 oktober 2021 beoordeeld. De ACM heeft geconstateerd dat de onderbouwing van Liander omtrent de afwijking van de vaste inkomstenverhouding uit de Tarieencode onvoldoende is. De ACM heeft Liander verzocht om additionele toelichting te geven dan wel het tarievenvoorstel aan te passen. Liander heeft op 8 november 2021 een derde tarievenvoorstel ingediend.
68. De ACM heeft het derde voorstel van 8 november 2021 beoordeeld. Naar de mening van de ACM voldoet dit voorstel. De ACM heeft de hiermee voorgestelde tarieven verwerkt in het tarievenblad in bijlage 2 bij dit besluit.

5.3 Conclusie

69. Gelet op het voorgaande bepaalt de ACM dat de tarieven voor het jaar 2022 zullen worden vastgesteld conform bijlage 2 bij dit besluit.

6 Dictum

70. Op grond van artikel 41c, eerste, van de Elektriciteitswet 1998 stelt de Autoriteit Consument en Markt de transport- en aansluittarieven voor het jaar 2022, die Liander N.V. ten hoogste in rekening mag brengen, vast overeenkomstig bijlagen 2 en 3.
71. Bij het vaststellen van de transport- en aansluittarieven heeft de Autoriteit Consument en Markt gebruik gemaakt van de door Liander N.V. gehanteerde deelmarktgrenzen. In bijlage 2 bij dit besluit zijn de deelmarktgrenzen voor Liander N.V. weergegeven.
72. Van dit besluit zal de Autoriteit Consument en Markt mededeling doen in de Staatscourant. Voorts zal zij dit besluit publiceren op haar website (www.acm.nl) en ter inzage leggen ten kantore van de Autoriteit Consument en Markt. Daarnaast is Liander N.V. verplicht om een exemplaar ter inzage te leggen in ieder van haar vestigingen.
73. De tarieven treden in werking op 1 januari 2022.

Den Haag,
Datum: 25 november 2021

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze,

w.g.
drs. F.E. Koel
Teammanager Directie Energie

Tegen dit besluit kan degene, wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken, binnen zes weken na de dag van bekendmaking van dit besluit een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij de Autoriteit Consument en Markt, Juridische Zaken, Postbus 16326, 2500 BH, Den Haag. In dit bezwaarschrift kan een belanghebbende op basis van artikel 7:1a, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht, de Autoriteit Consument en Markt verzoeken in te stemmen met rechtstreeks beroep bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven.

Bijlage 1 – De rekenmodule voor het jaar 2022

De ACM heeft op haar website (www.acm.nl) het Excelbestand “Berekening totale inkomsten 2022 regionaal netbeheer elektriciteit” gepubliceerd met daarin de berekening van de totale inkomsten voor het jaar 2022. Dit bestand is gepubliceerd als bijlage bij dit tarievenbesluit en maakt hier integraal onderdeel van uit.

Bijlage 2 – De tarieven voor het jaar 2022

De ACM heeft op haar website (www.acm.nl) het Excelbestand “Tarievenblad Liander Elektriciteit 2022” gepubliceerd met daarin de vastgestelde tarieven voor het jaar 2022. Dit bestand is gepubliceerd als bijlage bij dit tarievenbesluit en maakt hier integraal onderdeel van uit.

Bijlage 3 – Tarieven gelijkstroomaansluitingen Lelystad

1. Liander heeft een ontheffing van de tariefstructuren en de voorwaarden in de codes, op grond van artikel 37a van de E-wet.¹² De ontheffing is verleend voor een experiment met een gelijkstroomnet voor het bedrijventerrein Lelystad Airport Business park. De overige netten van Liander zijn gebaseerd op wisselstroomtechnologie, waardoor veel bepalingen in de huidige codes niet kunnen worden toegepast op het gelijkstroomnet van Liander. De ACM stelt aparte maximumtarieven vast voor de aansluitingen op het gelijkstroomnet van Liander.
2. De ACM heeft op 22 oktober 2021 een tarievenvoorstel voor de tarieven 2022 ontvangen. Liander hanteert een kostenstijging van het gelijkstroomnet op basis van de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex. De hoogte van de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex voor het jaar 2022 bedraagt 2,4%.
3. De Tarieencode elektriciteit blijft onverkort van toepassing op de aansluitingen op het gelijkstroomnet. In het ontheffingsbesluit is voor die aansluitingen een conversietabel opgenomen om de tarieven voor de gelijkstroomaansluitingen te koppelen aan de tarieven voor de overeenkomstige wisselstroomaansluitingen.
4. Liander baseert haar tarievenvoorstel op de daadwerkelijke kosten van het gelijkstroomnet, conform artikel 27, tweede lid, onderdeel g, van de E-wet en randnummer 43 van het ontheffingsbesluit. Daarbij maakt Liander (voor zover van toepassing) gebruik van de door haar opgestelde conversietabellen zodat de tarieven overeenkomstig de bepalingen in de Tarieencode elektriciteit worden vastgesteld.
5. De ACM stelt de maximumtarieven voor de aansluitingen op het gelijkstroomnet van Liander voor het jaar 2022 vast conform onderstaande tabel (in EUR).¹³

Transportdienst	1 t/m 50 kW	>50 kW t/m 136 kW	>136 kW t/m 500 kW
Vastrecht transportdienst	18,00	441,00	441,00
kW gecontracteerd	17,24	26,93	26,93
kW max per maand		3,30	3,30
kWh tarief laag	0,0244		
kWh tarief normaal	0,0464	0,0144	0,0144

Aansluitdienst	1 t/m 85 kW	>85 kW t/m 136 kW	>136 kW t/m 500 kW
EAV	20.393,00	25.617,00	37.097,00
PAV	1.223,60	1.537,00	2.225,80

¹² Besluit van 29 november 2018 met kenmerk ACM/UIT/502967 en zaaknummer ACM/18/033850.

¹³ Liander heeft aan de ACM de intentie geuit dat zij voor het jaar 2022 in de daadwerkelijke facturering richting klanten lagere tarieven zal hanteren dan de maximumtarieven, waarbij Liander aansluit bij de tarieven zoals deze gelden voor aangeslotenen op het wisselstroomnet.

Bijlage 4 – Relevante wettelijke bepalingen

Elektriciteitswet 1998

Artikel 41a

1. Ten behoeve van het voorstel, bedoeld in artikel 41b, stelt de Autoriteit Consument en Markt voor iedere netbeheerder afzonderlijk voor dezelfde periode als waarvoor het besluit geldt op grond van artikel 41, eerste lid, vast:
 - a. de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering,
 - b. de kwaliteitsterm, en
 - c. het rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld.
2. De Autoriteit Consument en Markt kan het in het eerste lid, onderdeel c, bedoelde rekenvolume gedurende de in de aanhef van dat lid bedoelde periode wijzigen.
3. Indien het besluit op grond van artikel 41, eerste lid, bij een onherroepelijke rechterlijke uitspraak is vernietigd of bij een onherroepelijk besluit op bezwaar is herroepen, herziet de Autoriteit Consument en Markt de in het eerste lid vermelde besluiten met toepassing van de met inachtneming van die uitspraak of dat besluit op bezwaar gecorrigeerde methode.

Artikel 41b

1. Iedere netbeheerder zendt jaarlijks voor 1 oktober aan de Autoriteit Consument en Markt een voorstel voor de tarieven die deze netbeheerder ten hoogste zal berekenen voor de uitvoering van de taken genoemd in artikel 16, eerste lid, en de taken, bedoeld in artikelen 7a, 17a en 22a, en voor zover het betreft de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet, de taken, genoemd in artikel 16, tweede lid, met inachtneming van:
 - a. het uitgangspunt dat de kosten worden toegerekend aan de tariefdragers betreffende de diensten die deze kosten veroorzaken,
 - b. de tariefstructuren vastgesteld op grond van artikel 36 of 37,
 - c. het bepaalde bij of krachtens artikel 41a,
 - d. de formule

$$TI_t = \left(1 + \frac{cpi - x + q}{100} \right) TI_{t-1}$$

waarbij

TI_t = de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar t, te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in jaar t en het op basis van artikel 41a, eerste lid, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

TI_{t-1} = de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar voorafgaande aan het jaar t, te weten

de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in jaar t-1 en het op basis van artikel 41a, eerste lid, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

cpi = de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex (alle huishoudens), berekend uit het quotiënt van deze prijsindex, gepubliceerd in de vierde maand voorafgaande aan het jaar t, en van deze prijsindex, gepubliceerd in de zestiende maand voorafgaande aan het jaar t, zoals deze maandelijks wordt vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek;

x = de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering;

q = de kwaliteitsterm, die de aanpassing van de tarieven in verband met de geleverde kwaliteit aangeeft;

- e. de gemaakte kosten voor investeringen, bedoeld in artikel 20d, voor zover de kosten doelmatig zijn;
 - f. [dit onderdeel is nog niet in werking getreden;]
 - g. het totaal van de gemaakte kosten voor een verwerving van een bestaand net waarvoor nog niet eerder een netbeheerder was aangewezen door of met instemming van Onze Minister en voor de investeringen tot aanpassing van dat verworven net waardoor aan de bij of krachtens deze wet daaraan gestelde eisen wordt voldaan, voor zover deze kosten doelmatig zijn;
 - h. de geschatte vermogenskosten die de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet in het jaar waarop het tarievenvoorstel betrekking heeft zal maken met betrekking tot nog niet in gebruik genomen investeringen, waarop de procedure, bedoeld in artikel 3.35, eerste lid, aanhef en onderdeel c, van de Wet ruimtelijke ordening van toepassing is;
 - i. de geschatte kosten die de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet heeft voor investeringen die in het jaar waarop het tarievenvoorstel betrekking heeft, in gebruik worden of zijn genomen, waarop de procedure, bedoeld in artikel 3.35, eerste lid, aanhef en onderdeel c, van de Wet ruimtelijke ordening van toepassing is;
 - j. de geschatte kosten voor de uitvoering van artikel 7a, voor zover deze kosten doelmatig zijn en niet op grond van artikel 30b in rekening zijn gebracht via een tarief;
 - k. de geschatte kosten voor de uitvoering van artikel 17a, voor zover deze kosten doelmatig zijn;
 - l. de gemaakte kosten voor de uitvoering van artikel 22a, voor zover deze kosten doelmatig zijn en deze kosten niet op grond van het bepaalde bij of krachtens artikel 22a, zevende lid, worden betaald door de verzoeker, bedoeld in artikel 22a, eerste lid.
2. De geschatte kosten die een netbeheerder voor de uitvoering van de taken genoemd in artikel 16, eerste en tweede lid, bij een andere netbeheerder in rekening zal brengen, worden zonder toepassing van de formule, bedoeld in het eerste lid, onder d, toegevoegd aan de totale inkomsten uit de tarieven van deze andere netbeheerder. Het verschil tussen de geschatte en gerealiseerde kosten wordt betrokken bij de vaststelling van de totale inkomsten uit de tarieven van de andere netbeheerder in een volgend jaar.

3. De geschatte kosten die de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet voor de uitvoering van de taken, genoemd in artikel 16, tweede lid, maakt, worden zonder toepassing van de formule, bedoeld in het eerste lid, onderdeel d, en met toepassing van het besluit, bedoeld in artikel 41, eerste lid, onderdeel b, toegevoegd aan de totale inkomsten uit de tarieven van de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet.
4. De Autoriteit Consument en Markt stelt een beleidsregel vast betreffende de beoordeling van doelmatigheid, bedoeld in het eerste lid, onder e en g.
5. De Autoriteit Consument en Markt kan een beleidsregel vaststellen betreffende de beoordeling van doelmatigheid, bedoeld in het eerste lid, onderdelen j en k.

Artikel 41c

1. De Autoriteit Consument en Markt stelt de tarieven, die kunnen verschillen voor de verschillende netbeheerders en voor onderscheiden tariefdragers, jaarlijks vast.
2. De Autoriteit Consument en Markt kan de tarieven die zullen gelden in het jaar t corrigeren, indien de tarieven die golden in dat jaar of de jaren voorafgaand aan het jaar t:
 - a. bij rechterlijke uitspraak of met toepassing van de artikel 6:19 of 7:11 van de Algemene wet bestuursrecht zijn gewijzigd;
 - b. zijn vastgesteld met inachtneming van onjuiste of onvolledige gegevens en de Autoriteit Consument en Markt, indien zij de beschikking had over juiste of volledige gegevens, tarieven zou hebben vastgesteld die in aanmerkelijke mate zouden afwijken van de vastgestelde tarieven;
 - c. zijn vastgesteld met gebruikmaking van geschatte gegevens en de feitelijke gegevens daarvan afwijken;
 - d. zijn vastgesteld met gebruikmaking van gegevens omtrent kosten voor bepaalde diensten, terwijl netbeheerders die diensten in het jaar t of een gedeelte van jaar t niet hebben geleverd of voor die diensten geen of minder kosten hebben gemaakt;
 - e. zijn vastgesteld op basis van de geschatte kosten als bedoeld in het zevende lid en de gerealiseerde efficiënte kosten die daarvan afwijken.
3. Indien een voorstel niet binnen de termijn, bedoeld in artikel 41b, eerste lid, aan de Autoriteit Consument en Markt is gezonden, stelt deze de tarieven voor de desbetreffende netbeheerder uit eigen beweging vast met inachtneming van artikel 41b.
4. Indien de totale inkomsten aan het begin van de periode, bedoeld in artikel 41, eerste lid, niet in overeenstemming zijn met het efficiënte kostenniveau inclusief een rendement dat in het economisch verkeer gebruikelijk is, kan de Autoriteit Consument en Markt bij de toepassing van de formule, genoemd in artikel 41b, eerste lid, onderdeel d, in plaats van TIt-1, de totale inkomsten vaststellen op het efficiënte kostenniveau inclusief een rendement dat in het economisch verkeer gebruikelijk is.
5. Indien een besluit op grond van artikel 41, eerste lid, of 41a eerste lid, bij onherroepelijke rechterlijke uitspraak is vernietigd of bij een onherroepelijk besluit op bezwaar is herroepen,

herberekent de Autoriteit Consument en Markt de tarieven, bedoeld in het eerste lid, met toepassing van de met inachtneming van die uitspraak of dat besluit op bezwaar gecorrigeerde methode onderscheidenlijk gecorrigeerde doelmatigheidskorting, kwaliteitsterm of rekenvolume, en verdisconteert zij de uitkomsten van deze herberekening in de eerstvolgende op grond van het eerste lid vast te stellen tarieven. Daarbij worden deze herberekening en de wijze waarop de uitkomsten daarvan in de tarieven zijn verdisconteerd separaat weergegeven.

6. De Autoriteit Consument en Markt kan de tarieven die zullen gelden in het jaar t corrigeren met de gederfde inkomsten die voor netbeheerders zijn ontstaan door toepassing van een volumecorrectie op grond van artikelen 29, zevende tot en met tiende lid, in 2014.
7. De Autoriteit Consument en Markt betreft bij het vaststellen van de tarieven:
 - a. de geschatte vermogenskosten die de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet in het jaar waarop het tarievenvoorstel betrekking heeft zal maken met betrekking tot nog niet in gebruik genomen investeringen, waarop de procedure, bedoeld in artikel 3.35, eerste lid, aanhef en onderdeel c, van de Wet ruimtelijke ordening van toepassing is;
 - b. de geschatte kosten die de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet heeft voor investeringen die in het jaar waarop het tarievenvoorstel betrekking heeft, in gebruik worden of zijn genomen, waarop de procedure, bedoeld in artikel 3.35, eerste lid, aanhef en onderdeel c, van de Wet ruimtelijke ordening van toepassing is.
8. Indien de netbeheerder van het net op zee op grond van artikel 42a, derde lid, een bedrag in rekening brengt bij de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet wordt dat bedrag zonder toepassing van de formule, bedoeld in artikel 41b, eerste lid, onderdeel d, toegevoegd aan de totale inkomsten uit de tarieven.